

TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUS SUUNNITELMA

Suomen Cheerleadingliitto ry

Sisällys

Johdanto.....	3
1. Normikriittisyys Suomen Cheerleadingliiton yhdenvertaisuuden pohjana.....	4
2. Sukupuolten välinen tasa-arvo.....	5
2.1 Liiton linjaus.....	5
3. Taloudellinen tasa-arvo.....	7
3.1. Liiton linjaus.....	9
4. Ikäryhmien välinen tasa-arvo.....	11
4.1. Liiton linjaus.....	11
5. Erityisryhmien tasa-arvo.....	12
5.1. Liiton linjaus.....	12
6. Monikulttuurisuuden edistäminen.....	13
6.1. Liiton linjaus.....	14
7. Seksuaalivähemmistöjen tasa-arvo.....	15
7.1. Liiton linjaus.....	15
8. Syrjintä.....	16
8.1. Syrjintään puuttuminen.....	16
8.2. Syrjintä ja häirintä tilanteiden ratkaiseminen.....	16
9. Toimeenpano ja tiedottaminen.....	19
10. Seuranta.....	19
11. Suunnitelman päivittäminen ja uusien tavoitteiden asettaminen.....	19

Johdanto

Yhdenvertaisuus on yksi Suomen Cheerleadingliiton toiminnan kulmakivistä. Yhdenvertainen ajattelutapa ohjaa koko liiton toimintaa kaikilla toiminta-alueilla. Vuonna 2015 liittohallitus päätti luoda erillisen yhdenvertaisuussuunnitelman tukemaan toimintaa läpileikkaavaa yhdenvertaisuustyötä. Tämä suunnitelma on strategiakaudelle 2018-2023 päivitetty versio vuonna 2015 luodusta alkuperäisestä suunnitelmasta. Tällä strategiakaudella yhdenvertaisuustyötä tehdään teemavuosien muodossa. Jokaiselle kuudelle vuodelle on määritelty yksi yhdenvertaisuusteema, jonka toteutumiseen panostetaan läpileikkaavasti koko toiminnassa määritellyn vuoden aikana. Päämäärä on, että teemavuoden aikana tehdyt toimenpiteet jäävät pysyväksi toimintamalliksi myös teemavuoden jälkeen.

Yhdenvertaisuussuunnitelmassa on erikseen nostettu esiin toimenpiteet sukupuolten, taloudellisen tasa-arvon, eri ikäryhmien, erityisryhmien ja seksuaalivähemmistöjen yhdenvertaisuuden edistämiseksi sekä monikulttuurisuuden tukemiseksi. Vaikka edellä mainittujen asioiden edistäminen on erikseen nostettu esiin, suunnitelman kautta halutaan alleviivata yhdenvertaisuuden toteutumista aivan kaikessa liiton ja sen jäsenseurojen toiminnassa.

Yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on auttaa Suomen Cheerleadingliittoa ja sen jäsenseuroja tunnistamaan syrjintä, arvioimaan olemassa olevia toimintoja ja käytäntöjä sekä edesauttaa yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden toteuttamista ja osallisuuden lisäämistä. Yhdenvertaisuus suunnittelusta ja sen toteutumisen seurannasta vastaa liitossa toiminnanjohtaja seuravaliokunnan avustuksella.

Suomen Cheerleadingliiton liittohallitus hyväksyi päivitetyn yhdenvertaisuussuunnitelman kokouksessaan 18.12.2018.

1. Normikriittisyys Suomen Cheerleadingliiton yhdenvertaisuuden pohjana

Normeilla tarkoitetaan mitä tahansa yksilöä määrittävää ja yhteisöä luovaa sääntöä. Yleensä normit perustuvat oletuksiin siitä minkälaisia ihmiset ovat ja minkälaisia heidän tulisi olla. Normit voivat olla syrjiviä: tiedostamattomia oletuksia ja stereotyyppioita, jotka vaikuttavat henkilöiden tapaan ymmärtää ympäröivää todellisuutta ja muita ihmisiä. Syrjinnän ja kiusaamisen taustalla onkin usein ulkopuolistavat normit, joiden vahvistaminen tuottaa uutta syrjintää.

Normikriittisyys on asenne ja toimintamalli syrjintää vastaan. Normikriittisyydellä tarkoitetaan yhteiskunnassa vallalla olevien normien kriittistä tarkastelua, syrjivien rakenteiden tunnistamista ja pyrkimystä niiden muuttamiseen. Tätä toimintamallia toteutetaan myös Suomen Cheerleadingliiton (SCL) yhdenvertaisuuteen pyrkivän toimintamallin pohjana. Liitossa halutaan välttää suvaitsevaisuus-termin käyttöä, koska termi eikä sen sisältö, kyseenalaista syrjinnän taustalla olevia normeja. SCL:ssa painopiste on etenkin syrjivien rakenteiden tunnistamisessa liiton toiminnassa ja pyrkimyksessä muuttaa niitä. Samaa toimintamallia kannustetaan käytettävän myös SCL:n jäsenseurojen yhdenvertaisuussuunnittelussa.

Liiton toiminnassa ja seuratoiminnassa tavoitteena on inklusiivisuus eli kaikkien mukaan ottaminen ja huomioiminen. Harrastajan, seuratoimijan ja liittotoimijan on tärkeää tulla kuulluksi, eikä tuntee itseään vähätellyksi. Kuulluksi tuleminen lähtee siitä, että harrastajat, seuratoimijat ja liittotoimijat eivät tee oletuksia toinen toisistaan: kukaan ei voi tietää toisen kokemusta, ajatuksia, elämäntilannetta eikä itsemääriteltyä identiteettiä toisen puolesta.

Konkreettiset toimenpiteet

- Suomen Cheerleadingliiton toimintasuunnitelmiin ja toimintakertomuksiin kirjataan oma osuus tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioista.
- Yhdenvertaisuus asioita pidetään esillä vuosittain liiton kaikilla eri toiminta-alueilla.

2. Sukupuolten välinen tasa-arvo

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta säädetään perustuslaissa, tasa-arvolaissa ja liikuntalaissa. Tasa-arvoa lisäävien lakien tarkoituksena on yleisesti estää sukupuoleen perustuva syrjintä, edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa ja usein parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä.

Cheerleading on tyttö- ja naisvaltainen laji. Vuoden 2018 lisenssilaston mukaan, 9191 cheerleadingin lisenssin lunastaneista henkilöistä, 175 on sukupuoleltaan miehiä. Suhde mies/nais sukupuolisten harrastajien välissä on säilynyt samana 1,9%, kuin se oli vuonna 2015 tehdyssä seurakyselyllä. Samantyyppinen jakauma pätee myös jäsenseurojen hallintoon. Miesten määrästä jäsenseurojen hallituksessa ei ole tarkkaa tietoa, mutta tiedossa on, että miesten osallisuusprosentti hallitustyöskentelyyn on korkeampi verrattuna miespuheenjohtajien määrään.

Iloksemme voimme kuitenkin todeta, että sukupuolten välinen tasa-arvo on kehittynyt huomattavin askelin muussa toiminnassa vuosina 2015-2018. Vuonna 2018 liiton toimistossa työskentelee kokopäiväisissä työsuhteissa kaksi (2) miestä ja kolme (3) naista. Vuoden 2019 valiokuntiin nimitettiin juuri kaksi miestä (3,5%) ja vuonna 2019 maajoukkuerinkileiritys laajenee myös sekajoukkueille. Sekajoukkueille on ollut tarjolla coed-camp vuodesta 2016 ja kilpailutoiminnassa sekajoukkueiden osallistumismahdollisuudet ovat laajentuneet entisestään.

2.1 Liiton linjaus

Sukupuolisen tasa-arvon toteutumisesta Suomen Cheerleadingliitossa on linjattu kolmessa eri ryhmässä: liiton ja seurojen hallinnossa, palkallisten ja vapaaehtoisten työntekijöiden parissa sekä urheilijoiden keskuudessa.

Liiton ja seurojen hallinnossa lähtökohtana pidetään sitä, että miehiä ja naisia on hallinnossa vähintään samassa suhteessa kuin harrastajissa. Liiton, seuran tai jaoston päättävissä elimissä tulee pyrkiä siihen, että miehiä ja naisia on tasa-arvolain vaatimassa ja Opetus- ja kulttuuriministeriön asettamassa tavoitesuhteessa: naisia että miehiä vähintään 40 prosenttia.

Liiton ja seurojen työntekijänä tulee edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti tasa-arvolain mukaisesti. Tämä tarkoittaa mm., että

- avattavat toimet tulee olla sellaisia, että tehtäviin hakeutuisi sekä naisia että miehiä
- naisilla ja miehillä on tasavertaiset mahdollisuudet sijoittua erilaisiin tehtäviin ja edetä urallaan
- naisilla ja miehillä on samanarvoiset työehdot, erityisesti palkkauksessa
- helpotetaan naisten ja miesten osalta työelämän ja perhe-elämän yhteensovittamista tarvittavilla työjärjestelyillä

Muuan muassa edellä mainittujen toimien avulla ennakolta ehkäistään työnantajan sukupuoleen perustuva syrjintä. Samoja peruseriaatteita tulee noudattaa myös seurojen vapaaehtoistoimijoiden parissa.

Harrastuksen tasolla tulee varmistaa, että kaikilla ikä- ja taitotasoilla tyttöjen/naisten joukkueita ja sekajoukkueita kohdellaan samanarvoisesti esimerkiksi harjoitusvuoroja jaettaessa. Tyttöillä/naisilla ja pojilla/miehillä tulee olla yhtäläiset mahdollisuudet edetä harrastuksena parissa ikä- ja/tai taitoryhmistä toiseen. Harrastajien ja urheilijoiden rooleja joukkueessa tulee peilata muiden ominaisuuksien kuin sukupuolinormatiivisuuden kautta. Tällä haetaan rohkeasti irti ottoja ajattelusta,

jossa tytöillä/naisilla tai pojilla/miehillä on joukkueessa ennalta ajateltu rooli, joka perustuu puhtaasti harrastajan tai urheilijan sukupuoleen.

Konkreettiset toimenpiteet:

- Liiton jäsenseuroja ja jaostoja kannustetaan huomioimaan jatkossa sukupuolijakauma päätöksenteossa ja tekemään henkilövalinnat asetetun (60/40) sukupuolijakautuman mukaisesti tai vastaavasti suhteessa tyttö / poika – tai nainen / mies-harrastajamääriin.
- Liitto parantaa strategiakauden 2018-2023 aikana sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumista lajiliiton toiminnassa seuraavasti:
 - Kaikkiin luottamustoimiin avattavat toimet ovat sellaisia, että niihin voi hakea matalalla kynnyksellä molempien sukupuolten edustajat.
 - Koulutustoiminta: liiton koulutustoimintaan lisätään paristunteknikka- ja active cheer cheerleadingiä pojille- koulutukset.
 - Leirit toiminta: jatketaan sekajoukkueille suunnatun coed-campin toteuttamista vuosittain ja liiton toteuttaman kesäleirin sisältöä ja markkinointia suunnataan enemmän molempia sukupuolia houkuttelevaksi.
 - Kilpailutoiminta: järjestetään sekajoukkueille entistä enemmän mahdollisuuksia osallistua kilpailutoimintaan eri tasoilla ja eri ikäryhmissä. Tarjotaan sekajoukkueille enemmän sarjoja aluekilpailuissa.
 - Seuratoiminta: Jaetaan verkostopäivillä hyviä toimintamalleja poikien saamiseksi mukaan toimintaan sekä sekajoukkueiden perustamiseen ja ylläpitämiseen liittyen.
 - Huippu-urheilu: Avataan maajoukkuerinkileiritys myös sekajoukkueille ja käynnistetään liittojohtoinen sekamaajoukkue.

Tavoitteena on, että teemavuoden päätyttyä poika/miespuolisten harrastajien määrä on kasvanut nykyisestä vajaasta kahdesta (2%) seitsemään (7%) prosenttiin ja strategiakauden loppuun mennessä liiton eri toimintoihin osallistuu vuosittain 10% poika/miespuoleisia harrastajia.

Sukupuolten välisen tasa-arvon teemavuosi on 2021.

3. Taloudellinen tasa-arvo

Opetus- ja kulttuuriministeriö on julkaissut vuonna 2017 työryhmänraportin nimellä ”Jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus mieleiseen harrastukseen”. Työryhmän raportista käy ilmi, että yksi lasten ja nuorten harrastamista rajoittavista tekijöistä on harrastuksen hinta. On hyvä kuitenkin huomioida, että vaikka liikunnan harrastaminen seuroissa tutkimusten valossa (Yhdenvertaiset mahdollisuudet harrastaa liikuntaa – painopisteenä harrastamisen hinta) on kallistunut, niin harrasteliikunnan kustannusten nousu ei ole ollut läheskään niin jyrkkää kuin kilpaurheilussa, jossa harrastusintensiteetin kasvaessa selvästi, kulut ovat voineet jopa kaksin- tai kolminkertaistua kymmenessä vuodessa.

Cheerleading on ollut ja on edelleen suhteellisen edullinen laji harrastaa. Harrastamisen kustannusten nousu on näkynyt kuitenkin myös cheerleadingin parissa. Tähän on vaikuttanut sekä lajin sisäiset, että ulkoiset tekijät. Lajin sisäisistä tekijöistä mm. lisenssivakuutusmaksujen nousu ja lajin voimakas harrastajamäärän kasvu, ovat vaikuttaneet harrastajien kustannusten nousuun.

Lisäksi huippu-urheilijoille lajin MM-kilpailuiden järjestäminen vuosittain Orlandossa, Floridassa on merkittävä kustannus.

Lajin voimakas kasvu jäsenseuroissa on vaikuttanut myös ulkoisiin tekijöihin. Kaupunkien ja kuntien tarjoamat liikuntaolosuhteet eivät välttämättä pysty tarjoamaan enää tarvittavan suurta kapasiteettia alati kasvaville seuroille ja näin ollen lajin seurat ovat joutuneet miettimään vaihtoehtoisia tapoja hankkia tarpeellisia harjoitusolosuhteita.

3.1. Liiton linjaus

Taloudellisen tasa-arvon toteutumisesta on linjattu kahdessa kohderyhmässä: jäsenseuroissa ja liittotoiminnassa.

Lajiseuroja ja – jaostoja kannustetaan pitämään huolta siitä, ettei harrastuksen hinta muodostu esteeksi lajin harrastamiselle ja ettei perheiden erilainen varallisuustilanne vaikuta lasten ja nuorten harrastamiseen. Kannustettavia toimenpiteitä ovat mm. toteuttaa toimintaa lähellä perheitä ja asukkaita sekä kehittämällä avustusjärjestelmä maksuvaikeuksissa oleville perheille. Kunnan sosiaalitoimen kanssa on hyvä tehdä yhteistyötä lainsäädännönkin näkökulmasta (Laki Toimeentulotuesta).

Vaikka seuratoiminta lajin seurojen ja jaostojen keskuudessa kasvaa ja kehittyy voimakkaasti, on erittäin tärkeää muistaa, että seuratoiminnan juuret ovat kansalaistoiminnassa ja että seura on ry, ei oy. Talkootyön tulee edelleenkin olla seuratoiminnan varainhankinnassa keskeinen toiminnan muoto. Talkootyön korvaaminen suorilla maksuilla tarkoittaa sitä, että jotain arvokasta jää seuratoiminnasta pois. Seuroja kannustetaan tekemään talkootyöhön osallistumisesta iloinen yhteisen toiminnan vapaaehtoinen varainhankintamuoto, jolla on sosiaalistava ja kasvattava tehtävänsä.

Liittotoiminnassa taloudellista tasa-arvoa katsotaan kahdesta näkökulmasta: harrastajien ja jäsenseurojen. Lajin harrastaminen pyritään pitämään edullisena jäsenmäärä perusteisen jäsenmaksun avulla, pitämällä kilpailuiden osallistumismaksut kohtuullisena sekä subventoimalla lapsi- ja nuorisoharrastajille suunnattua leiritoimintaa. Liiton harrasteliikuntakonsepti Active Cheer on osallistujille voimakkaasti tuettua toimintaa.

Taloudellista tasa-arvoa jäsenseurojen välillä toteutetaan monilla eri toimenpiteillä. Active Cheer – harrastetoimintakonsepti tulee jatkossakin olla jäsenseuroille subventoitua toimintaa. Perustason ohjaajakoulutukset pidetään kohtuuhintaisena, jotta kaikilla jäsenseuroilla on yhtäläinen mahdollisuus kouluttaa ohjaajia ja valmentajia seuran koosta riippumatta. Lisäksi koulutustoimintaa viedään yhä enenevässä määrin seurojen omille toiminta-alueille. Jäsenseuroilla on mahdollisuus tehdä erilaisia maksuaikasopimuksia liiton kanssa vaikean taloustilanteen kohdatessa. Liiton tarjoama seurakehittämistoiminta säilytetään myös jatkossa voimakkaasti taloudellisesti tuettuna toimintana. Kilpailutoiminnassa jäsenseurojen kanssa yhteistyössä järjestettävien kilpailuiden tuottojen jakomallia on kehitetty palvelemaan paremmin kilpailuiden järjestämistä ja kilpailuja pyritään myöntämään järjestettäväksi tasapuolisesti ympäri Suomea eri kokoisille seuroille. Jotta taloudellinen tasa-arvo toteutuisi myös huippu-urheilijoiden parissa, liitto tukee arvokilpailuihin lähettämääns joukkueita erilaisin toimin.

Konkreettiset toimenpiteet

- Liitto jatkaa voimassaolevan strategiakauden 2018–2023 aikana Active Cheer – harrasteliikuntakonseptin voimakasta taloudellista tukemista.
- Liitto mahdollistaa jatkossakin jäsenseuroille ja yksittäisille harrastajille erilaisten maksujärjestelyiden sopimisesta tarvittaessa.
- Liitto aloittaa Active Cheer Stage tapahtuman harrastajille, jotka haluavat esiintyä ilman kilpailua. Stage-tapahtuman tuotot menevät kokonaisuudessaan järjestävälle seuralle.
- Aluekilpailuiden määrää on lisätty kahteen per alue ja määrää voidaan strategiakauden aikana mahdollisesti lisätä.
- Liitto hakee aktiivisesti 2018–2023 yhteistyökumppanuuksia, joilla pystytään alentamaan huippu-urheilijoiden kustannuksia, jotka koituvat kansainvälisiin kilpailuihin osallistumisesta.
- Liitto kartoittaa mahdollisia uusia toimenpiteitä huippu-urheilijoiden tukemiseksi taloudellisesti ja kommunikoi näistä mahdollisuuksista huippu-urheilijoille aktiivisesti.
- Koulutus- ja leiritoiminta suunnitellaan niin, että mahdollisimman moni seura voi kouluttautua ja osallistua leiritystoimintaan omalla toimialueellaan.
- Liiton talous suunnitellaan strategiakauden 2018–2023 aikana niin, että seuratoiminnan kehittäminen jatkuu voimakkaasti tuettuna toimintana.
- Toiminnanjohtaja, liittohallitus ja aluevastaavat toimivat aktiivisena liikuntapoliittisena vaikuttajana ja lajin edullisen harrastamisen puolestapuhujana.

Liiton taloutta suunnitellaan pitkäjänteisesti niin, että liiton toiminnasta aiheutuvat kiinteät kulut harrastajalle (esim. kilpailuiden osallistumismaksut ja jäsenmaksut) pyritään pitämään samalla tasolla strategiakauden ajan.

Taloudellisen tasa-arvon teemavuosi on 2019.

4. Ikäryhmien välinen tasa-arvo

Sosiaali- ja terveysministeriö on julkaissut vuonna 2013 valtakunnalliset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020. Yksi linjauksista on liikunnan lisääminen elämäkulussa. Liikuntaseuroissa harrastajat ovat pääsääntöisesti lapsia ja nuoria. Kansallisen liikuntatutkimuksen (2010) mukaan aikuisväestön selvä enemmistö toteuttaa liikuntaharrastuksensa pääosin omatoimisesti. Saman tutkimuksen mukaan, aikuisista 19 % harrastaa liikuntaseuroissa tai muissa liikuntajärjestöissä.

Cheerleading on verrattain nuori laji. Laji rantautui Suomeen 1980-luvun alussa ja ensimmäiset aktiiviset cheerleadingseurat tai –jaostot aloittivat toimintansa 1980-luvun puolessa välissä. Nuori laji on vetänyt puoleensa nuoria seuratoimijoita ja nuoria harrastajia. Lajiliiton vuoden 2018 lisenssiraportin mukaan lajiin lisenssin ostaneet henkilöt jakautuivat prosentuaalisesti seuraaviin ikäryhmiin:

Harrastajat ikäjakauma	
- <i>Lapset alle 12-vuotiaat</i>	25,9%
- <i>Nuoret 12-18-vuotiaat</i>	54,2%
- <i>Aikuiset 19-34-vuotiaat</i>	14,5%
- <i>Aikuiset 35-64-vuotiaat</i>	5,2%

Lisenssitilaston valossa cheerleadingin harrastaminen ei jakaudu tasaisesti elämäkulun eri vaiheille. Valtaosa lajiin lisenssin ostaneista on 12-18-vuotiaita. Vaikka prosentuaalinen ero lisenssinostaneiden ikäryhmien välillä on suuri, raportti ei anna täysin oikeaa eri ikäryhmien tasa-arvon kehittymisestä viime vuosina. Liiton jäsenseurat perustavat suuren kysynnän vuoksi enenevässä määrin uusia ryhmiä mini-ikäisille harrastajille (7-11-vuotiaat) ja aikuisharrastajille. Aikuisharrastajien kasvu on näkynyt myös liiton kilpailutoiminnassa. Aikuisten määrä (yli 35-vuotiaat) on selkeästi kasvanut myös jäsenseurojen hallinnossa.

4.1. Liiton linjaus

Ikäryhmien välistä tasa-arvoa edistetään kahden valitun painopisteen avulla. Strategiakauden 2018–2023 laajennetaan nykyistä harrastajien ikäjakaumaa kohdentamalla tukitoimia alle 8-vuotiaiden lasten ryhmien ja aikuisväestön ryhmien perustamiselle. Tukitoimet tullaan toteuttamaan Active Cheer –harrasteliikunta konseptin avulla.

Konkreettiset toimenpiteet

- Liiton tasolla nuorten edunvalvonnasta vastaa nuorisovaliokunta.
- Liitto julkaisee voimassa olevan strategiakauden aikana Active Cheer –konseptin puitteissa tukimateriaalit aikuisten (yli 20-vuotiaiden) ryhmien perustamiselle. Samassa tukimateriaalissa huomioidaan ikäihmisten harrastamiseen liittyvät lainalaisuudet.
- Liitto järjestää koulutustoimintaa aikuisten ryhmien ohjaajille.
- Liitto lisää strategiakauden loppuun mennessä aikuisryhmien mahdollisuutta osallistua niin leiri- kuin kilpailutoimintaan. Perustetaan vuosien 2019-2023 aikana eri kilpailusarjat lajin parista tuleville entisille urheilijoille ns. aikuisille jäähdyttelijoille ja aikuisena lajiin uutena tullee aikuisiharrastajille.

Tavoitteena on, että aikuisten 35-64-vuotiaiden lajiin lisenssin ostaneiden määrä nousee strategiakauden loppuun mennessä kymmeneen (10%) prosenttiin.

Ikäryhmien tasa-arvon teemavuosi on 2022.

5. Erityisryhmien tasa-arvo

Valtion liikuntaneuvoston erityisliikunnan jaosto määrittelee erityisliikunnan seuraavasti: *"Erityisliikunta on tarkoitettu henkilöille, joiden on vaikea osallistua yleisesti tarjolla olevaan liikuntaan vamman, sairauden, muun toimintakyvyn heikentymisen tai sosiaalisen tilanteensa vuoksi."* On arvioitu, että yli miljoona suomalaista kuuluu liikunnan erityisryhmiin korkean iän, vamman tai sairauden vuoksi.

Suomen Cheerleadingliiton jäsen seurat ovat viime vuosien aikana alkaneet perustaa erityisryhmiä seuraansa omien resurssiensa mukaan. Tällä hetkellä tietyvästi alle kymmenen jäsen seuraa tarjoaa lajitoimintaa erityisryhmille. Kiinnostus toimintaa kohti on selkeästi kasvanut ja liitto onkin vastaanottanut kyselyitä erityisryhmien liikuntaa koskien.

Lajin isäntämaassa, Yhdysvalloissa, luotiin vuonna 2008 ensimmäinen inklusiivinen high-school cheerleading joukkue, jossa oli mukana erityisryhmiin kuuluvia oppilaita. Innostus vastaaviin joukkueisiin levisi maanlaajuisesti, jolloin perustettiin yhdistys nimeltä "The Sparkle Effect" auttamaan cheerleading erityisryhmien perustamisessa.

5.1. Liiton linjaus

Suomen Cheerleadingliitossa erityisryhmien osallisuudesta on linjattu kahdessa eri kohderyhmässä: lajin erityisryhmien toiminnassa sekä liitto ja seurat erityisryhmien työllistäjänä. Lisäksi yleisesti liiton toiminnassa kaikki liiton tapahtumat toteutetaan esteettömyys näkökulmat huomioiden.

Liitto on järjestänyt vuonna 2017 ensi kertaa yhteistyössä Suomen Voimisteluliiton, Tanssiurheiluliiton ja Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAA ry:n kanssa Soveltaen taitavaksi - ohjaajakoulutuksen. Koulutuksen tavoitteena on tarjota ohjaajille eväitä soveltavan liikunnan ohjaamiseen cheerleadingissä.

Yhdenvertaisuuslaki velvoittaa työnantajia edistämään yhdenvertaisuutta työpaikalla. Samainen laki edellyttää, että työnantajan on tehtävä asianmukaiset ja kulloisessakin tilanteessa tarvittavat kohtuulliset mukautukset vammaisten ihmisten yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi. Liitto pyrkii mahdollistamaan erityistarpeita omaavien henkilöiden palkkaamisen tarjoamalla mahdollistavat olosuhteet ja puitteet. Lisäksi liitto kannustaa omalla esimerkillään myös jäsenseuroja toimimaan vastaavalla tavalla.

Konkreettiset toimenpiteet

- Strategiakauden 2018-2023 aikana selkeytetään erityisryhmiin liittyvä käytössä oleva terminologia cheerleadingissä.
- Haetaan EU Sport +-ohjelmasta apurahaa paracheerleading toiminnan edistämiseksi Euroopassa. Tarjotaan vuosittain vähintään yhdessä kansallisessa kilpailutapahtumassa jokin paracheerleadingsarjoista ja otetaan erityisryhmiä esiintymään kansallisiin kilpailuihin.

Liiton kesäleirille on jokaisen mahdollisuus osallistua.

- Liitto tukee seuroja erityisryhmien perustamisessa seuraavin toimenpitein:
 - järjestetään erityisryhmien ohjaajakoulutuksia
 - liiton verkkosivuilla tiedotetaan erityisryhmien toiminnasta
- Liiton toimiston sijainti pidetään sellaisena, että olosuhteet mahdollistavat erityistarpeita omaavan henkilön palkkaamisen
- Kaikki liiton tapahtumat (koulutukset, kilpailut, kokoukset ja leirit) järjestetään paikoissa joihin on esteetön kulku.

Erytisryhmien tasa-arvon teemavuosi on 2020.

6. Monikulttuurisuuden edistäminen

Liikuntaseurat ja muut liikuntaa järjestävät organisaatiot toimivat moninaisessa yhteiskunnassa. Pohjoismaihin on viimevuosikymmenten aikana saapunut paljon maahanmuuttajia ja syksyllä 2015 huomattava määrä turvapaikanhakijoita eri puolilta maailmaa lähtöisin hyvin erilaisista taustoista ja kulttuureista.

Liikunnalla on tärkeä rooli maahanmuuttajien kotouttamisessa ja integroinnissa osaksi suomalaista yhteiskuntaa. Liikuntaa järjestävien organisaatioiden on tärkeätä varmistaa, että muista kuin suomalaisista taustoista tulevilla henkilöillä on yhdenvertainen mahdollisuus harrastaa ja toimia liikuntaa järjestävässä organisaatiossa. Yleensä tämä tarkoittaa erilaisen kulttuuritausta huomioon ottamista. Seuraa ei kuitenkaan tule muuttaa maahanmuuttajille sopivaksi, vaan on tärkeää, että kaikille toimijoille ja osallistujille on selvää mikä seuratoiminnassa on tärkeintä ja, että maahanmuuttajiin suhtaudutaan kuten muihinkin harrastajiin, jokaisen omaa vakautta kunnioittaen.

6.1. Liiton linjaus

Suomen Cheerleadingliitossa on linjattu monikulttuurisuuden edistämisestä liiton koulutustoiminnassa ja viestinnässä. Lisäksi liitto pyrkii mahdollisuuksien mukaan tukemaan eri taustoista tulevien henkilöiden työllistymistä liitossa ja samalla esimerkiksi kannustaa omia jäsenseuroja vastaavaan toimintaan.

Voimassaolevan strategiakauden 2018–2023 loppuun mennessä liitto tuottaa yhteistyössä Suomen monikulttuurisen liikuntaliiton, Fimu ry:n kanssa liiton jäsenseurojen saataville koulutusmateriaalin monikulttuurisuuden tukemisesta jäsenseuroissa. Viestinnän osalta liiton verkkosivujen perusmateriaali on saatavilla vuodesta 2019 lähtien ruotsin ja englannin kielillä. Lisäksi liiton Active Cheer materiaali on osittain saatavilla ruotsin ja englanninkielillä.

Konkreettiset toimenpiteet

- Liitto tuottaa yhteistyössä Suomen monikulttuurisen liikuntaliiton, Fimu ry:n kanssa liiton extranettiin jäsenseurojen saataville koulutusmateriaalin monikulttuurisuuden tukemisesta jäsenseuroissa
- Liiton verkkosivujen käytetyimmät osiot on luettavissa ruotsin ja englannin kielillä vuodesta 2019 lähtien.
- Vakuutuksellisten lisenssien tuoteseloste on saatavilla englanninkielisenä
- Active Cheer materiaali on osittain saatavilla ruotsin ja englannin kielisenä.

Monikulttuurisuuden tasa-arvon teemavuosi on 2023.

7. Seksuaalivähemmistöjen tasa-arvo

Seksuaalisella suuntautumisella tarkoitetaan ominaisuutta, joka kertoo siitä kehen ihminen ihastuu, rakastuu, tuntee emotionaalista tai eroottista vetovoimaa. Seta ry:n mukaan seksuaalivähemmistöistä käytetään joskus lyhennettä hlb. Lyhenteellä viitataan homoihin, lesboihin ja biseksuaaleihin. Ihmisen seksuaalisen suuntautumisen identiteetti on aina itsemäärittelykysymys. Yhdenvertaisuuslakiin on kirjattu seksuaalivähemmistöjen syrjintäsuoja ja yhdenvertaisuuden edistämismääräykset viranomaisille.

7.1. Liiton linjaus

Suomen Cheerleadingliitossa on homotoleranssi. ”Homo” ei ole haukkumasana, vaan ihmisen identiteetti. Liitto edistää seksuaalivähemmistöjen tasa-arvoa koulutustoiminnan kautta. Ohjaaja- ja valmentajakoulutuksissa käsitellään vuorovaikutustaitoja ja erilaisten ihmisten kohtaamista. Seuratoimijoille suunnatuissa verkostotapaamisissa neuvotaan seuroja, miten käsitellä seksuaaliseen suuntautumiseen liittyviä kysymyksiä ja kiusaamistapauksia.

Konkreettiset toimenpiteet

- Seksuaalivähemmistöjen tasa-arvo asiat nostetaan esiin ohjaaja- ja valmentajakoulutusten sisällöissä.
- Seuroille tukipalveluina järjestettävillä verkostopäivillä käsitellään kerran vuodessa yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä ja otetaan esille mm. seksuaalinen tasa-arvo.
- Vuoden 2023 loppuun mennessä on kartoitettu mahdollisuutta tarjota mahdollisuus kilpailla transsukupuolisille ja muun sukupuolisille.
- Hyödynnetään SETA ry:n materiaaleja seksuaalivähemmistöjen tasa-arvoa edistettäessä.

Seksuaalisen tasa-arvon teemavuosi on 2023.

8. Syrjintä

Syrjintä voidaan määrittää ihmisen eriarvoiseksi kohteluksi sillä perusteella, että he kuuluvat tiettyyn ryhmään, kuten esimerkiksi seksuaalivähemmistöön kuulumisen tai ihonvärin perusteella. Syrjintää voi olla monenlaista. Syrjintää voi olla yksittäinen teko tai se voi pohjautua epäoikeudenmukaisuutta tuottaviin käytänteisiin tai sääntöihin. Syrjintä voi olla myös välillistä. Välillinen syrjintä pohjautuu näennäisen neutraaliin kohteluun tai käytäntöön, joka johtaa syrjiviin lopputuloksiin.

Häirinnällä tarkoitetaan henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista, johon sisältyy uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiirin.

8.1. Syrjintään puuttuminen

Suomen Cheerleadingliitto ei hyväksy liitossa tai sen jäsenseuroissa millään muotoa tapahtumaa syrjintää tai häirintää. Jokaisen syrjintää tai häirintää havaitsevan henkilön velvollisuus on puuttua havaittuun toimintaan. Kaikkiin ilmoituksiin ja epäilyksiin liittyen syrjintään tai häirintään, tehtiin ne jäsenseuroissa tai liittotoiminnassa, tulee suhtautua vakavasti.

8.2. Syrjintä ja häirintä tilanteiden ratkaiseminen

Syrjintä tai häirintään liittyvät epäilykset tai ilmoitukset otetaan aina vakavasti ja niiden ratkaisemiseksi toimitaan välittömästi. Ensisijaisesti asia pyritään ratkaisemaan osapuolten kesken jokaista osapuolta kuunnellen. Asia otetaan esille syrjintään tai häirintään mahdollisesti syyllistyneen henkilön kanssa. Mikäli tilanne ei ratkea osapuolten välisin keskusteluin, alta löytyy toimintamalli eri SCL:n toimijaryhmille ja jäsenseuroille.

Jokaisella henkilöllä on oikeus puolustaa yhdenvertaista toimintatapaa. Henkilöön, joka ryhtyy tai osallistuu toimiin yhdenvertaisuuden turvaamiseksi, ei saa missään muodossa kohdistaa kielteisiä seurauksia.

Liiton työntekijät

Mikäli liiton työntekijä kokee tulleensa syrjityksi tai häirityksi omien työkaveriensa, liittohallituksen jäsenen tai valiokunnan jäsenen taholta, tulee hänen olla välittömästi yhteydessä omaan esimieheensä (toiminnanjohtaja hallituksen puheenjohtajaan ja liiton muut toimihenkilöt toiminnanjohtajaan). Mikäli liiton toiminnanjohtaja kokee tulleensa syrjityksi tai häirityksi oman esimiehensä taholta, tulee hänen olla välittömästi yhteydessä hallituksen varapuheenjohtajaan, joka informoi asiasta tarvittaessa muuta hallitusta. Mikäli liiton muut työntekijät kokevat syrjintää tai häirintää oman esimiehensä taholta, tulee heidän olla välittömästi yhteydessä liiton hallituksen puheenjohtajaan.

Vastuullisten henkilöiden tulee käsitellä asia ja viedä sitä tarvittaessa eteenpäin. Vastuullinen henkilö voi informoida asiasta myös SCL:n työterveyspalveluiden tarjoajaa (Mehiläinen Oy) ja pyytää sieltä tarvittavaa apua. Työsuojelu-verkkosivustolta löytyy lisätietoa asioista, jotka eivät ole kiellettyä työsyrintää (<http://www.tyosuojelu.fi/tyosuuhde/yhdenvertaisuus/syrjinta>).

Vastuullisten henkilöiden tulee tutustua edellä mainittuun listaukseen toimenpiteitä harkittaessa.

Työyhteisöön liittyvän syrjintäepäilyn voi viedä eteenpäin myös työpaikan luottamushenkilölle, työsuojeluvaltuutetulle tai työsuojeluviranomaiselle

Liittohallitus

Mikäli liittohallituksen jäsen kokee tulleensa syrjityksi tai häirityksi toisen liittohallituksen jäsenen, liiton toimihenkilön tai valiokunnan jäsenen taholta, tulee hänen välittömästi olla yhteydessä liittohallituksen puheenjohtajaan. Mikäli liittohallituksen jäsen kokee tulleensa syrjityksi tai häirityksi liittohallituksen puheenjohtajan taholta, tulee hänen välittömästi olla yhteydessä liittohallituksen varapuheenjohtajaan, joka informoi asiasta tarvittaessa muuta hallitusta.

Vastuullisten henkilöiden tulee käsitellä asia ja viedä sitä tarvittaessa eteenpäin.

Valiokunnat

Mikäli liiton jonkin valiokunnan jäsen kokee tuleensa syrjityksi tai häirityksi toisen valiokunnan jäsenen, liiton toimihenkilön tai liittohallituksen jäsenen taholta, tulee hänen välittömästi olla yhteydessä asiasta oman valiokuntansa puheenjohtajaan. Mikäli valiokunnan jäsen kokee tulleensa syrjityksi tai häirityksi oman valiokuntansa puheenjohtajan taholta, tulee hänen välittömästi olla yhteydessä joko liittohallituksen puheenjohtajaan tai omassa valiokunnassa toimivaan hallituksen jäseneseen.

Vastuullisten henkilöiden tulee käsitellä asia ja viedä sitä tarvittaessa eteenpäin.

Jäsenseuroissa ilmenevät syrjintä tai häirintätapaukset

Jäsenseuroissa ilmenneissä syrjintä tai häirintätapauksissa voidaan lähtökohtaisesti toimia samoin kuin edellä mainituissa liiton työyhteisöä ja toimijoita koskevissa ohjeistuksissa, silloin kuin kyseessä on seuran työntekijät tai seuran toimijat.

Jäsenseuroja kannustetaan selvittämään ilmenevät syrjintä tai häirintätapaukset lähtökohtaisesti seuran sisällä. Mikäli jäsenseura kokee tarvitsevansa asian selvittämiseen asiantuntija-apua, voi jäsenseura olla yhteydessä liiton toiminnanjohtajaan konsultaatioavun saamiseksi.

Ohjaajan ja valmentajan rooli on äärettömän tärkeä kiusaamisen ehkäisemissä. Usein kiusaamisen kieltä on mainittu seuran/jaoston tai joukkueen pelisäännöissä. Tämä ei kuitenkaan välttämättä riitä. On tärkeää luoda joukkueen/ryhmän sisällä normi siitä, että kiusaamisesta tulee kertoa. Tällaisen normi luomisessa auttaa ohjaajien/valmentajien johdonmukainen toiminta, jossa kaikkiin kiusaamistilanteisiin reagoidaan ja osoitetaan, ettei niitä hyväksytä.

9. Toimeenpano ja tiedottaminen

Suomen Cheerleadingliiton yhdenvertaisuussuunnitelma on laadittu käynnissä olevan strategiakauden (2018-2023) ajalle. Tässä suunnitelmassa kirjatut toimenpiteet tulee olla toteutettuna vuoden 2023 loppuun mennessä. Vuosittaiset painopistealueet ja niihin liittyvät toimenpiteet kirjataan SCL:n toimintasuunnitelmaan. Vuosittaiseen toimintasuunnitelmaan kirjatuille toimenpiteille allokoidaan resurssit saman vuoden talousarvioon.

Yhdenvertaisuussuunnitelman toimeenpanon edistymisestä tiedotetaan jäsenistöä vuosittain. SCL:ssa toimiva vapaaehtoisista seuratoimijoista koostuva seuravaliokunta arvio suunnitelman toteutumista vuosittain ja jäsenistöä tiedotetaan tämän jälkeen toimeenpanon etenemisestä liiton syyskokouksen yhteydessä.

10. Seuranta

Yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista seurataan SCL:ssa kolmiportaisesti. Päävastuu toimenpiteiden toteutumisen seurannasta on liittohallituksella. Toimihenkilöistä yhdenvertaisuus asioista vastaa liiton toiminnanjohtaja. SCL:n seuravaliokunta tekee jäsenseuroille laaja-alaisen seurakyselyn joka toinen vuosi. Seurakyselyssä seurataan yhdenvertaisuus asioiden toteutumista jäsenseuroissa.

SCL:n seuravaliokunta arvio suunnitelman toteutumista kevätkaudella vuosittain. Seuravaliokunta laatii lyhyen raportin havainnoistaan ja suositelluista toimenpiteistä seuraavalle toimikaudelle. Raportti esitellään liittohallitukselle ennen seuraavan vuoden toimintasuunnitelman laatimista ja raportti toimii yhdenvertaisuustoimenpiteiden suunnittelun pohjana.

11. Suunnitelman päivittäminen ja uusien tavoitteiden asettaminen

Yhdenvertaisuussuunnitelmaa päivitetään vuosittain tarvittaessa. Suunnitelman päivityksestä vastaa liiton toiminnanjohtaja, joka päivittää suunnitelmaa seuravaliokunnan ja liittohallituksen ohjeiden mukaisesti. Kokonaisvaltainen päivitys yhdenvertaisuussuunnitelmaan tehdään liiton voimassaolevan strategiakauden päättyessä vuonna 2023. Tällöin suunnitelmaan asetetaan myös uudet tavoitteet.

LÄHTEET:

Erialaisten oppijoiden liitto (2007) Erialaisten oppijan käsikirja s. 382- 386.

Kallonen, K. (2005) Go, Fight, Win. Suomalaisen cheerleadingin matka harrastuksesta huippu-urheiluksi. Gummerus kirjapaino, Jyväskylä.

Koivumäki, K. (2014) Yleistä erityisliikunnasta. Valtion liikuntaneuvosto.

http://www.liikuntaneuvosto.fi/valtiosivusto/liikuntaneuvosto/jaostot/vanhat_jaostot/erityisryhmien_liikunnan_jaosto/yleista_erityisliikunnasta

Maijala, H-M. ja Fagerlund, E. (2012) Monikulttuurisen liikunnan hyviä käytäntöjä Suomessa ja Norjassa. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 258. LIKES-tutkimuskeskus, Jyväskylä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2017) Jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus mieleiseen harrastamiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:19. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80110/okm19.pdf>

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2016) Yhdenvertaiset mahdollisuudet harrastaa – painopisteenä harrastamisen hinta. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:19. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75186/okm19.pdf>

Seta (2015) Seksuaalinen suuntautuminen. <http://seta.fi/seksuaalinen-suuntautuminen/>

Sosiaali- ja terveysministeriö (2013) Muutosta liikkeellä! Valtakunnalliset yhteiset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2013:10.

The Sparkle Effect, Inc. (2015) Our Story. <http://www.thesparkleeffect.org/#!about1/c11rn>

Työ- ja elinkeinoministeriö (2015) Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo työelämässä. https://www.tem.fi/tyo/tyolainsaadanto/yhdenvertaisuus_ja_tasa-arvo_tyolamassa

Valtakunnallinen liikunta ja urheiluorganisaatio ry, Valo (2015) Syrjintään puuttuminen. <http://www.sport.fi/en/arvot-ja-vastuullisuus/yhdenvertainen-urheilu/syrjintaan-puuttuminen>

Vaskisalmi, T. Kamppailijaa ei kiusata. Opas kamppailulajien ohjaajille. http://www.judoliitto.fi/site/assets/files/5820/kamppailijaeikiusaa_opas_painoon_final.pdf